

jeg ogsaa, at man kan bruge denne Lignelse, om den, der udparcellerer det, der hidtil har været samlet, og som efter sin Bestemmelse skulde være og forblive samlet. Jeg troer, at Lignelsen er meget god, og den har nu været brugt i saa mange Aar, at vi godt kunne vedblive at bruge den, uden at fornærme Nogensomhelst. Den ærede Rigsdagsmand har sagt, at jeg skulde have yttret, at det havde ingen Hast, men at Lehnbesidderen kunde blive, til Gaarden blev fæstet. Naar han har sagt det, saa har han bragt mine Ord i en Forbindelse, hvori de ikke staae, og saaledes har jeg heller ikke sagt. Jeg har vel brugt begge disse Sætninger, men ikke i nogen Forbindelse med hinanden. Naar jeg har sagt, at Lehnbesidderen kunde blive, til Gaarden blev fæstet, saa var det for at imødegaae dem, som have meent, at der i denne Paragraph, som den er kommen fra det andet Thing, skulde være indeholdt en Bekræftelse af, at Fæstteren har en Medeieendomsret. Den samme ærede Rigsdagsmand har endvidere sagt, at det skal være yttret, at de billigere Vilkaar, som Bønderne havde paa Lehnsgodserne, skulde være Grunden, hvorfor man vil have en anden Bestemmelse for dem end for andre Fæsttere. Men det har jeg heller ikke sagt i den Forbindelse, hvori han har sat disse to Sætninger med hinanden. Naar jeg sagde, at de havde det i Reglen godt, saa har jeg sagt det, som et Beviis for, at det ingen Hast havde; men mine Ord ere af den ærede Rigsdagsmand bragte i en Forbindelse, hvori de ikke staae, og det skal ogsaa vise sig, naar vi faae det trykt at læse, som jeg har sagt, at jeg ingenlunde har brugt mine Sætninger i en saadan Forbindelse, som han har anført. Den ærede Rigsdagsmand har endvidere sagt, at, naar en Lehnbesidder kan sælge flere Gaarde paa eengang, kan han sælge dem billigere, og altsaa, naar der tabes Noget ved Handelen, saa er det Lehnbesidderen, der taber, og ikke Bonden. Men han gaaer der ud fra den Sætning, at ikke flere Bønder kunne kjøbe paa eengang. Det kan han ikke være berettiget til. Det har vilst sig, at Bonden kan meget godt handle med Lehnbesidderen uden Mellemmand. Naar han endvidere har sagt, at denne Mel-

lemmand maa sælge strax, hvorfor kan Lehnbesidderen da ikke sælge strax? Mellemmanden kan ikke sælge, uden Andre ville kjøbe, og, naar han nu vil sælge, kan Lehnbesidderen ligesaagodt sælge til sine Bønder, som til en Mellemmand. Jeg kan heller ikke indsee disse Mellemmands Nødvendighed. Den rette Mellemmand er vistnok Lehnbesidderen, det er Lehnbesidderen og hans Bønder, som skulle handle sammen, saa gaaer det godt og gaaer naturligt. Der er blevet yttret, at der ikke var nogen Grund i det, jeg sagde: at Bonden i Reglen har det godt paa Lehnsgodserne, dette vil jeg nu lade staae hen, forsaavidt det er Noget, som ikke godt lader sig bevise. Man kan ikke anføre enkelte Godser og sige: der har Bonden det godt, og andre Godser og sige: der har Bonden det ikke godt. Dette Beviis kan og vil jeg paa ingen Maade føre. Jeg har allerede anført Grunden, hvorfor jeg troer, at Bønderne i Reglen have det bedre paa Lehnsgodserne, og jeg kan anføre mange andre. Det er fornemmelig det patriarchalske Forhold, der paa mange Steder finder Sted imellem Bønderne og den Familie, som i Aarhundreder har eiet Godset. Lehnbesidderen er voret op paa Godset med Bondens Søner, har seet dem fra Barnsbeen af og leget med dem. Der er et ganske andet Forhold imellem dem og Bonden end der, hvor Giermanden skifter hvert Dieblif. Endvidere maa jeg bede bemærke, at der er flere andre Grunde, hvorfor paa Lehnsgodset Bonden har bedre Vilkaar, navnlig med Hensyn til Indfæstningen. Det kan ligge i en Lehnbesidders Interesse, at tage en høiere Indfæstning. Han kan gjøre det, og jeg troer, han er berettiget dertil, fordi han kan have flere Børn end dem, som skal succedere ham i Lehnet, og det er derfor ogsaa i sin Orden, at han undertiden mere seer paa at faae den diebliffelige Indtægt ved at bortfæste Gaarden end ved at blive til den yderste Tid. Den ærede Rigsdagsmand, som sidder ligeoverfor mig (Thalbitzer) har undret sig over, at der var flere, som holdt paa Lehn og Fideicommiss. Jeg troer ikke, at denne Betragtning hører herhen, thi et Lehn og Fideicommiss bliver det alligevel, om ogsaa Godset bliver folgt. Den ærede Rigsdagsmand